

68

Kalinkovská lesostep

Kalinkovská lesostep sa nachádza v k.ú. obce Kalinkovo. Je súčasťou územia európskeho významu Biskupické luhy, ktorý zahŕňa komplex lužných biotopov zachovaných južne od Bratislavy – od vodných spoločenstiev, typických lužných mäkkých a tvrdých lesov po vzácnu suchomilnú lesostep, ktorá sa v minulosti ostrovčekovito vytvárala na našom území.

Biskupické luhy zasahujú do katastrálnych území Ružinov, Podunajské Biskupice, Nové Košariská a Kalinkovo. Keďže v súčasnosti je už rozloha dunajských lužných lesov veľmi zredukovaná a lesy sú fragmentované, každá ich zachovalá časť naberá na význame. Biskupické lužné lesy sú jedným z najhodnotnejších území mesta Bratislavy. Dôkazom toho je, že sú súčasťou viacerých kategórií chránených území národného a európskeho významu – napr. chránenej krajinskej oblasti (CHKO) Dunajské luhy, chráneného vtáčieho územia Dunajské luhy a tiež tzv. ramsarskej lokality Dunajské luhy.

V rámci Biskupických luhov boli vyhlásené tieto „maloplošné“ chránené územia:

- prírodná rezervácia Kopáčsky ostrov (5. stupeň ochrany)
- prírodná rezervácia Topoľové hony (5. stupeň ochrany)
- prírodná rezervácia Gajc (4. stupeň ochrany)
- prírodná pamiatka Panský diel (4. stupeň ochrany)
- chránený areál Poľovnícky les (4. stupeň ochrany)
- chránený areál Bajdel (4. stupeň ochrany)

klinček
(*Dianthus*)

nátržník
(*Potentilla*)

Dôvodom ochrany Biskupických luhov je výskyt **biotopov európskeho významu**: *Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží* (*dôležité stanovišťa Orchidaceae), *Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a / alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition* a **druhov európskeho významu** ako fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), *Dioszeghyana schmidtii*, hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), hrúz Kesslerov (*Gobio kessleri*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*) a bobor vodný (*Castor fiber*).

Biskupické luhy predstavujú komplex rôznych typov lužných lesov v kombinácii s lesostepnými a vodnými spoločenstvami. Po Ostrove Kopáč je Kalínkovská lesostep ďalším príkladom jedinečného **suchého dunajského spoločenstva**, ktoré sa tu vyvinulo na vyvýšených štrkových terasách naakumulovaných Dunajom. Tieto terasy už nebývajú zaplavované a zrážky rýchlo vsiaknu do štrkového podložia, nechávajú pôdny kryt suchým a eliminujú tým typickú vlhkomilnú lužnú vegetáciu. Namiesto lužných lesov tu nájdeme trávnaté porasty so zakrpatenými stromami a kríkmi, ktoré prežívajú s minimom vlahy. Z rastlín sa takýmto podmienkam prispôbili napríklad lišajníky, z plavúnkovitých papraďorastov vranček švajčiarsky (*Lycopodioides helveticum*), zo semenných rastlín rozchodníky (rozchodník šesťradový – *Sedum sexangulare*, rozchodník prudký – *S. acre*), úzkolisté kostravy (kostrava valeská – *Festuca valesiaca*, kostrava žliabkatá – *F. rupicola*), pôvabné kavyle (kavyl' Ivanov – *Stipa joannis*, kavyl' vláskovitý – *S. capillata*) a ľany (ľan rakúsky – *Linum austriacum*, ľan prečisťujúci – *L. catharticum*), žlté nátržníky (nátržník piesočný – *Potentilla arenaria*, nátržník kopcový – *P. collina*) a mliečniky (mliečnik Seguierov – *Tithymalus seguierianus*, mliečnik chvojkový – *T. cyparissias*), modré modrice (modrica nebadaná – *Muscari neglectum*, leopoldia chochlatá – *Leopoldia comosa*), vstavače, kotúč poľný (*Eryngium campestre*), tunika lomikameňovitá (*Petrorhagia saxifraga*), ľanolistník prostredný (*Thesium linophyllon*) asparágus lekársky (*Asparagus officinalis*). Podľa typického druhu, hlohu (*Crataegus* sp.) bolo toto suché spoločenstvo pomenované ako dunajská hložina (*Crataegetum danubiale* JURKO 1958 – dnes *Asparago – Crataegetum* (JURKO 1958) MUCINA & Maglocky 1985).

mliečnik Seguierov
Tithymalus seguierianus

Biskupické rameno je najzachovalejším ramenom územia Biskupických luhov, v rámci ktorého sú sústredené **vodné spoločenstvá** Biskupických luhov (viď panel č. 5 – Ústie Biskupického ramena).

Lužné lesy sa vyskytujú na pôdach vytvorených záplavovou vodou, ktorá ich ovplyvňuje svojou dynamikou. Na najnižších úrovniach terénu (depresiách) sa nachádzajú zvyšky mäkkého lužného vrbovo-topoľového lesa (napr. v okolí Biskupického ramena) a postupne s klesajúcou hladinou podzemnej vody nachádzame prechodné jaseňovo-topoľové lesy až tvrdé lužné jaseňovo-brestové lesy (napr. na lokalite Topoľové hony). Okrem týchto porastov sú tu umelé, stanovištné nepôvodné výsadby monokultúr, hlavne šľachtených topoľov, borovice čiernej, agátu bieleho. Pestré zastúpenie lesných spoločenstiev sprevádza aj bujný bylinný a krovitý podrast. Už skoro na jar tieto lesy hýria farbami. Rastú tu celé koberce snežienok (*Galanthus nivalis*), scila viedenská (*Scilla vindobonensis*), na stepných spoločenstvách niektoré druhy vstavačov.

Počas šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov minulého storočia pretrvávajúceho poklesu hladiny podzemnej vody vysychali lužné lesy a následne sa vysádzali nepôvodné druhy drevín, čím nastala postupná degradácia tohto územia. Z hľadiska prognózy vývoja vegetácie bolo jedinou možnosťou jeho záchrany navrátenie režimu vôd do stavu blízkeho pôvodnému, t.j. z päťdesiatych rokov 20. storočia. Základným predpokladom bolo zvýšenie hladiny podzemnej vody na dostatočnú úroveň a oživenie Biskupického ramena, ktoré sa realizovalo na konci 90-tych rokov (1998 projekt APOP). Po desaťročiach sa realizované riešenie prejavilo ako nedostatočné, a preto sa v súčasnosti v súvislosti s výstavbou šiesteho bratislavského mosta cez Dunaj v rámci budovania diaľnice D4 plánuje sprietočnenie (zlepšenie vodného režimu) Biskupického ramena. Na hornom konci sa priamo rameno napojí na rieku Dunaj a dolný koniec bude zaústený do ľavostranného priesakového kanála.